

Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης
Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης
Τομέας Επιστημών αγωγής

**Μεταρρυθμίσεις στο χώρο της εκπαίδευσης-παιδείας την
τελευταία 100ετία**

Πτυχιακή Εργασία

Μπίλας Μάριος 4744

Εξεταστική Επιτροπή

Επιβλέπων : Παναγιώτης Γιαγκουνίδης, καθηγητής Παιδαγωγικής

Μέλος 1: Μαρίνα Κουγιουρούκη

Μέλος 2: Πελαγία Στραβάκου

Αλεξανδρούπολη 2015

Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης
Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης
Τομέας Επιστημών αγωγής

Μεταρρυθμίσεις στο χώρο της εκπαίδευσης-παιδείας την
τελευταία 100ετία
Πτυχιακή Εργασία

Μπίλας Μάριος 4744

Επιβλέπων : Παναγιώτης Γιαγκουνίδης, καθηγητής Παιδαγωγικής

Η εργασία εκπονήθηκε στο πλαίσιο των απαιτήσεων του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών για την λήψη πτυχίου του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης

Αλεξανδρούπολη 2015

«Πνευματικά Δικαίωματα
Copyright © [Μπίλας Μάριος, 2015]

Η έγκριση της πτυχιακής εργασίας από το Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης δεν δηλώνει απαραίτητως την αποδοχή των απόψεων του συγγραφέα.»

« Υπεύθυνη δήλωση

Βεβαιώνω ότι είμαι συγγραφέας της πτυχιακής εργασίας και ότι κάθε βοήθεια που προσφέρθηκε στην εκπόνηση της αναγνωρίζεται και αναφέρεται στο κείμενο. Επιπλέον, αναφέρονται όλες οι βιβλιογραφικές πηγές που αξιοποιήθηκαν, πρωτογενείς και δευτερογενείς, είτε η συμβολή τους παρατίθεται επακριβώς ως απόσπασμα είτε ως παράφραση.»

Ο συγγραφέας της εργασίας

Μπίλας Μάριος

Democritus University of Thrace
Primary Education Department Sector
Sector of educational sciences

Reforms of education in Greece the last 100 years
FINAL YEAR PROJECT REPORT

Bilas Marios 4744

Examination Committee

Supervisor :Panagiotis Giagounidis, professor of pedagogics

Member 1: Marina Kougiourouki

Member 2: Pelagia Stravakou

A report submitted as partial fulfillment of the requirements
for the degree of Bachelor of Education in Primary Education Department Sector of
Democritus University of Thrace

Alexandroupolis 2015

«copyrights

Copyright © [Bilas Marios, 2015]

The approval of the graduating essay from Department of primary level education of Democritus University of Thrace does not declare necessarily the acceptance of the views of the author.»

« **Responsible Statement,**

I certify that I am the author of the graduating essay and that every assistance which was provided in the drawing procedure, is recognized and mentioned in the text. In addition, all the literature sources which were used, are mentioned, whether they were primary or secondary, and whether their contribution is written as the exact part of the original text or as a paraphrase.»

The author of the final project

Bilas Marios

Περίληψη

Η συγκεκριμένη πτυχιακή εργασία αφορά τις αλλαγές που έλαβαν χώρα στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα την περίοδο 1911-2011. Σε αυτό το χρονικό διάστημα που καλύπτει σχεδόν όλο τον 20^ο αιώνα, και τα πρώτα χρόνια του 21^{ου} αιώνα καταγράφονται, περιγράφονται και αναλύονται λεπτομερώς όλες οι νομοθετικές ενέργειες που συνεχώς άλλαζαν τον εκπαιδευτικό χάρτη της Ελλάδας. Η διαδικασία της ανάλυσης και της καταγραφής, ακολουθεί τη χρονολογική σειρά με την οποία έγιναν οι αλλαγές, ενώ αναφέρονται λεπτομερώς όλοι οι παράγοντες (πολιτικοί, οικονομικοί, κοινωνικοί) που συντέλεσαν στην διαμόρφωση της εκπαιδευτικής πραγματικότητας ανά χρονική περίοδο. Σε όλη την έκταση της εργασίας, παρατηρούμε ότι οι μεταρρυθμίσεις στο χώρο της παιδείας πάντα προκαλούσαν αναταραχές και δεν γίνονταν εύκολα αποδεκτές, καθώς ο κόσμος διχαζόταν ανάμεσα στους πιο επιφυλακτικούς και συντηρητικούς που φοβούνταν τις συνέπειες των αλλαγών και στους προοδευτικούς που πιστεύανε στην θετική προοπτική των εκάστοτε αλλαγών. Οι πολιτικές δυνάμεις που ασκούσαν την εξουσία σε κάθε χρονική περίοδο διαμόρφωναν το εκπαιδευτικό σύστημα και τη λειτουργία του, με βάση τις επιθυμίες και τις ανάγκες των κυβερνώντων, αγνοώντας συχνά τις πραγματικές ανάγκες της εκπαίδευσης και τις ουσιαστικές αδυναμίες της. Το μεγαλύτερο, όμως πρόβλημα εντοπίζεται στο γεγονός ότι η καθεμιά νέα κυβέρνηση που διαδεχόταν την προηγούμενη, αναιρούσε μερικώς ή πλήρως τις εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις που είχε θεσμοθετήσει, με αποτέλεσμα να παρατηρούμε να υπάρχει μια στασιμότητα στην εξέλιξη ορισμένων παραμέτρων όπως το θέμα της προφορικής και γραπτής γλώσσας ή της διάρθρωσης του σχολικού δικτύου και της σύνδεσης του με την αγορά εργασίας. Επίσης, το γεγονός ότι όλες οι συνεχείς και συχνά χωρίς υποδομές μεταρρυθμίσεις σε θέματα διοίκησης, υλικοτεχνικών μέσων και προγραμμάτων σπουδών, στέρησαν ή δεν έδωσαν σε επαρκή βαθμό, πραγματικά και χρήσιμα εφόδια στους μαθητές, τη διάπλαση των παιδιών σε ώριμους και ικανούς πολίτες που θα διέπονταν από αξίες όπως ο σεβασμός και η συνεργασία και τη δημιουργία ενός σχολείου που δε θα ταυτιζόταν στο μυαλό των μαθητών ως κάτι αναγκαστικό που εξαντλούσε το χρόνο και την ενέργεια τους προσφέροντας τους στείρες γνώσεις, άγχος και απογοήτευση, σε περίπτωση αποτυχίας στις εξετάσεις.

Λέξεις κλειδιά: εκπαίδευση-παιδεία, μεταρρύθμιση-20ος αιώνας, Υπουργείο Παιδείας, Εκπαιδευτική Νομοθεσία

Abstract

The particular final year project report covers the topic of the changes that happened in Greek education in the time period of 1911-2011. In this period of time, which includes almost the whole 20th century and the first eleven years of 21st century, all the legislative changes of education are recorded, described and analyzed in detail. The procedure of record and analysis, follows the chronological order, in which the changes happened. Meanwhile, all the factors that contributed in formation of the educational reality in every time period, are mentioned in detail. Throughout the project, it is observed that the reforms in education always caused flurries and were not easily accepted, because people were divided. In one side it was the people, who were more cautious and conservative and were afraid of the consequences. On the other side were the people, who were more progressive and supported the changes, because they believed in their positive perspective. The political forces, which have the authority in every time period, formed the educational system in a way that functioned, according to their will and needs, ignoring the real needs and weaknesses of the education in the country of Greece. But, the biggest problem was the fact that every, new government recanted partially or fully, the educational reforms that were legally institutionalized from the previous government. As a result, it is observed that there was a stagnation of the development in particular parameters as the issue of the language that was spoken and written or the structure of the school network and the connection of school with the labor market. In addition, the fact that, all the continuous and without the appropriate structures, reforms targeted mainly at issues about the command, the logistics and the curriculum did not give or bereaved the supply of students with useful knowledge and skills, the conformation of mature and sufficient citizens, who will have values like respect and collaboration. Furthermore, it is desired that school will be in the mind of students as something pretty and useful and not as an obligatory task, which makes them lose time and energy and provides them useless knowledge, nervousness and disappointment in case of failing in exams.

Key words: education, reform-20th century, Ministry of education, educational legislation

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Θα ήθελα να ευχαριστήσω τον καθηγητή μου, Παναγιώτη Γιαγκοβίδη, που μου προσέφερε αμέριστη βοήθεια και στήριξη στην εκπόνηση της συγκεκριμένης πτυχιακής εργασίας. Ήταν τιμή μου που συνεργάστηκα μαζί του, καθώς όντας ο μέντορας μου στο χώρο της παιδαγωγικής, με κατατόπισε πλήρως στην επιστήμη αυτή. Μαζί του ανακάλυψα την ουσία της επιστήμης αυτής, την συνεισφορά της στους σύγχρονους εκπαιδευτικούς και το ότι βελτιώθηκα προσωπικά ως άνθρωπος αλλά και ως εκκολλαπτόμενος δάσκαλος, μαθαίνοντας νέα πράγματα από τον κύριο Γιαγκοβίδη, ο οποίος διακρίνεται για την ευρύτητα πνεύματος και μου έμαθε να σκέφτομαι και να πράττω με έναν αλλιώςτικό τρόπο.

Θα ήθελα επίσης να ευχαριστήσω τις καθηγήτριες Μαρίνα Κουγιουρούκη και Πελαγία Στραβάκου, οι οποίες θα συμμετέχουν στην εξέταση και αξιολόγηση της πτυχιακής μου εργασίας και θα αφιερώσουν αρκετό χρόνο, που ξέρω ότι είναι πολύτιμος, καθώς έχουν πολλές επαγγελματικές υποχρεώσεις. Είναι τιμή μου, που δύο καθηγήτριες με τις οποίες έχω συνεργαστεί ως φοιτητής τα 4 τελευταία χρόνια και εκτιμώ πραγματικά, θα βοηθήσουν σημαντικά στην διεκπεραίωση του ελέγχου και της αξιολόγησης του συγγραφικού μου πονήματος.

Θα ήθελα να ευχαριστήσω τους Καθηγητές, Αθανάσιο Καραφύλλη και Σήφη Μπουζάκη, καθώς τα βιβλία τους αποδείχτηκαν εξαιρετικές βιβλιογραφικές πηγές και ένα σημαντικό μέρος της υπάρχουσας εργασίας μου στηρίχτηκε στο έργο τους και χωρίς τη συγγραφική τους παρακαταθήκη δεν θα μπορούσε η εργασία να λάβει την ολοκληρωμένη, τελική της μορφή.

